

NÉPNEVELŐ

NEVELÉS- ÉS OKTATÁSÜGYI LAP

A MAGYARORSZÁGI LATIN ÉS GÖRÖG SZERTARTÁSÚ KATHOLIKUS NÉPOKTATÁSI INTÉZETEK SZÁMÁRA

Kiadja a SZENT-ISTVÁN-TÁRSULAT Budapesten.

Megjelenik minden vasárnap egy ivnyi terjedelemben.

Megkapja e lapot minden kath. népoktatási intézet egy példányban ingyen.

Előfizetési ár: egész évre kor. 6.—.

Kéziratokat nem küldünk vissza.

Szerkesztőség és kiadóhivatal

BUDAPEST,

Szentkirályi-utca 28b. sz. a.

(SZENT-ISTVÁN-TÁRSULAT)

A hirdetések árszabálya:

A pályázati hirdetéseknel minden egyes szóért, minden közlés után 6 fillér (3 krajczár) fizetendő.

Egyéb hirdetéseknel:

egész oldal ... kor. 32.— negyed oldal ... kor. 8.—
fél oldal 16.— nyolcad oldal ... 4.—

A díjak előre beküldendők a Szent-István-Társulathoz.

Őszinte szavak a katolikus tanítókhöz.

A székesfejérvári egyházmegyei róm. katolikus tanítóegylet a napokban tartotta Székesfejérváron közgyűlését. Szentmise után az egyesület testületileg tiszteltett ezúttal — első ízben — fővédnökénél, dr. Prohászka Ottokár megyés püspök úrnál. A tanítószágot Mayer Károly apát-kanonok főtanfelügyelő vezette a főpásztor elé. Üdvözlő beszédében mély logikával vázolta a testületnek a főpásztorhoz való viszonyát, a feladatokat, melyek megoldásra várnak, s mindezekhez a püspöktől támogatást vár és kér a munkás tanítószágot. Prohászka püspök őszinte melegséggel és oly közvetlenséggel válaszolt a főtanfelügyelő üdvözlő szavaira, hogy egy pillanat alatt magával ragadta a jelenlevő kath. tanítók szívét és lelkük minden gondolatának, akaratuk törekvéseinek megadta az utat és kijelölte az irányt, hogy azután a tanúgy égető kérdésének megoldásában a megadott uton haladva, a kijelölt irányt követve, a katolikus tanító egyéniségéhez méltóan gondolkodjanak és cselekedjenek.

Prohászka püspök őszinte szavai — feljegyzések után — ime ezek voltak:

Nagyságos és Főtisztelendő Főtanfelügyelő Úr!
Mélyen tisztelt Hölgyeim és Uraim!

Nem készültem beszédre: nem kellett. Volt valami sejtelmem arról, hogy mikor egy ilyen testület lép először elélem s én annak nemcsak szemébe, de igazán a szívébe látok, oly szavak nyílnak majd felém s találnak a szívemre, melyekre okvetlenül a szeretetnek, lelkesülésnek ösztönével kell — minden előre becsajtott értelmi munka s előkészülés nélkül reagálni. Azok a nagy perspektívák, melyeket a nagyságos és főt. főtanfelügyelő úr itt megnyitott, azok a mélyes- ges igazságok, melyeket megérintett, az érzelmek, melyekre ráutalt, nem hogy egy buzgó, hivatásának élő pap lelkét, hanem egyáltalában minden keresztény szívet s minden hazafias lelket okvetlenül megmozgatnak. Megmozgattak engem is, azért, mert régen — folyton ezeknek a gondo-

latoknak élek, ezek az érzelmek hevítenek, ezt a nagy érdeket mozgatom, ezt a szent ügyet szolgálom.

Higyjek el nekem, mélyeségesen meg vagyok győződve — nem a frázis megszokottságával, hanem a mély meggyőződés erejével, hogy valóban kegyetek elsősorban a nemzet napszamosai, kegyetek valóban a kulturának hantjait forratják, a szellemi, értelmi és erkölcsi műveltségnek magvait szórják, kegyetek építenek azon láthatatlan épületen, melynek ormai, reméljük, nem századokba, hanem évezredekbe nyúlnak bele, kegyetek öntözik verejtékükkel, véréükkel a nemzet életfáját. Ez pedig egy óriási feladat mélyeséges tiszteletre és elismerésre méltatni a katolikus kulturát. Ez azonban csak akkor lehetséges, ha kivesszük részünket a nemzeti nagy munkából; ha a mi iskoláink tényleg azon a szintájon fognak állni, ha tanítóinkat az a szellem mozgatja, amely amint részt kér ebből a nemzeti hatalmas munkából, épúgy megérdemli a modern világ elismerését. Nagyon jól tudom, hogy nekünk nagyot kell haladni, nekünk nagyot kell fejlődni. Én tudom azt — amit a párkányi tanítógyűlés is elhatározott — tudom és értem, hogy itt szakképzettség kell, értem azt, hogy az iskola valamiféle autonóm dolog legyen; én nem haragszom, megértem és méltányolom ezeket a gondolatokat, de akarom, hogy e gondolatok ne jelentsenek kiszakadást, kikapcsolódást a régi elvekből, hanem jelentsék tényleg a haladás új útjait, mert minden haladásnak, minden századnak új utakat kell taposni, mert minden zászló, mely a haladásnak zászlaja, egy nem kész világ felé mutat utat. Én nagyon jól látom, hogy a katolikus tanúgynek nem szabad inferiorinak maradni. Ha az állam felemeli a fizetést s a katolikus néptanítók fizetése régi marad, akkor mi ütnénk iskoláinkra a szükségességnek — nem is annak, hanem a meg nem értésnek, az inferioritásnak — bélyegét, mert aki gazdaságilag leszorul, annak lelkén is a sarkó van; e sarkóval el kell hengeríteni, hogy a feltámadás felé mehessünk.

Milyen tisztelt barátaim, hallom, sokan mondják, hogy túlságosan modernnek akarunk lenni. Tudják mit? Bizzanak az élvben! Mi katolikusok akarunk lenni, de a modern kultúrának igényeit is megérteni s a nagy munkából magunkat ki nem vonva, ez igényeket kielégíteni akarjuk.

Milyen tisztelt barátaim! Ha önök látják, hogy felejtük ilyen érdeklődés tekintet: tiszteljenek meg engem elősorban — mint itt a napokban egy papi gyülekezeti nap is mondottam — nem annyira a tekintélyt megillető hódolattal, hanem a rokonszeresnek és a testvéri érzületnek bizalmával. Éreznek, hogy itt van egy ember, aki most él, aki a jelennek él s a múltba nem vágyik, aki megérti azokat, akik a jelennek — a mai napnak terhet viselnek! És aztán, m. t. barátaim: *összetartás!* De ahol a bizalom van, ott az összetartás magától jön: a sok láng egybe olvad, a sok esermély hatalmas folyamná szűrődik. Az ilyen munka, melyet ilyen összetartás fonsoroz össze, biztosan célt ér s győzelmet arat. Bennem megvan az érdeklődés minden iránt, kezdve a tanító pszichológiájától a zsebé fenekéig — mely rendszeren úres — *bennem szív van, s amennyire tölem telik, van bennem kéz is s ahol a tanítók ügyet mozgatni lehet — a főrendiházban s bármely kongresszusban, ott leszek, hogy önök érezzék: ez szeret munkát, ez a miemberünk, ezzel bizvást, bátran meggyünk!*

«A kath. tanító a keresztény szociális tevékenység terén.»*

Ha végigtekintünk szép hazánkban, szomorúság fogja el szívünket. Az állam főntartó elemeit: a kis- és középbirtokosokat a liberalizmus 38 éves gazdalkodása vagyonából kiforgatva, vándorbotlat kezében küldi a dollárok hazájába; az itthonmaradottak legnagyobb részét az Istent és hazát tagadó szociálista vezérek eget-földet ígérő mezes-mázos szavaikkal annyira behálózták, hogy azok egyetlen szavára képesek a társadalmat alapjából kiforgatni, képesek legszentebb jelvényünket — a nemzeti lobogót — sárba taposni.

E megdöbbentő jelenségeket látva, minden igaz, vallásos, hazáját és fáját szerető embernek önkénytelen eszébe kell jutni, hogy itt a cselekvés órája.

Nekünk — katolikus tanítókra — e tekintetben nagy munka vár. Nekünk kell, ha még nem késő, az anyagi romlásba döntött jó magyar népünket talpra állítani, nekünk kell a szociálista vezérek által tevuttra vezetetteket Istenhez visszatéríteni.

Kezdjük mentőmunkánkat már az iskolában. A gyenge, fogékony gyermekek lelkébe csepegtessük bele az igazi keresztény katolikus vallásszösszöveget: Szeresd a té Uradat Istenedet teljes

* Az «Igal-Kaposvári róm. kath. tanítói kör»-nek május hó 29-én tartott közgyűlésén előadta: Nagy Péter főnöki kántortanító.

szívedből, egész lelkedből és minden erődből: szeresd felebarátodat, mint önmagadat.

Teljes erőnkől hassunk oda, hogy gyermekeink között legyen különbség ne legyen. A gazdagabb gyermek segítse — amivel tudja — a szegényebbet, hogy már itt megtanulják: a gazdag van a szegényért. Ha e szavak értelmét átérzi a gyermek, ha látja a szegényebb, hogy szükség idején mily készséggel segítenek rajta jobbmódi iskolatársai, lehetetlen, hogy felnőtt korában levtanok által felrevezettessék, mert eszében lesz mindig Krisztus e szép mondása: «Szegények mindenkor lesznek veletek».

A gyermek, midőn az ismétlőkiszkola porát lerázza magáról, nem akar nálánál nagyobb urat ismerni, vakon rohan az elvezetek után, azt fenéki ki akarván üriteni.

A mai szülők — különösen ahol egy gyermek van — midőn az legénykőve vedlik át, maguk kényszerítik az elvezetek hajhászására.

Tapasztaltam, ha az a legényke nem tud magának valami uton-módon pénzt szerezni, az a majom-szeretettel bíró anya képes tojásból és baromfiakból összekuporgatott pénzt vasárnapi szivarra, koresma- és kártyázásra odaadni, csak-hogy szerelmes magzatja kitorbózzolhassa magát s elmondhassa: «Nincs a faluban külön legény az én fiammal!»

Iparkodjunk az ifjúságot összehozni, ifjúsági-egyesületet alakítani, hogy némileg fékezhezzük rakoncátlanokodásaikat.

De itt a bökkenő! Hányszor és hányszor próbáltam én azt, de eddig minden fáradozásom sikertelen maradt. Nem akarnak kötelnek állni. Szerény véleményem az, hogy ifjúsági egyesületet csak ott lehet felállítani, hol ifjúsági könyvtár van.

Nagyon nehéz azonban a mi legnagyobb részt polgárokból álló iskolaszekünkkel megértetni és meggyőzni őket az ifjúsági könyvtárak hasznos voltáról.

Midőn a múlt évben az Orsz. Kath. Tanügyi Tanács által kiküldött szakferfiak összeállították a kath. iskoláknak és az ifjúságnak megfelelő könyvtártypusokat, egy iskolaszeki gyűlésünk alkalmával rábírtam őket, hogy az ifjúság számára való könyvtárt rendeljék meg a Szent-István-Társulattól.

Akkor ígértek hetet-havat, most azonban, midőn tenni kellene, így beszélgetnek: «Nem merjük megrendelni az ifjúsági könyvtárt, mert a hitközség egyes tagjai megesznek bennünket. Különben is minek az ifjúsági könyvtár? Tudnak a mi gyermekeink annyit, amire egy polgárembernek az életben szüksége van. Nekünk sem volt ifjúsági könyvtárunk s mégis itt vagyunk».

Ilyenek után a tanítónak meggyőző szavai már csak annyit érnek, mint a falra dobált borsó.

Hát nem lehetne e, mint az állam tette, rendelti uton kényszeríteni az iskolaszeket, illetve a hitközséget arra, hogy a többféle könyvtártypusból legalább egyet — az ifjúság számára való — szerezze be? Különösen most, midőn a Szent-

István-Társulat megengedte, hogy a hivatalos könyvjegyzékből tetszés szerint kiválogatott művekből álló könyvtár is beszerezhető hat évi részletfizetés kedvezménye mellett. Ekként még a legszegényebb iskoláknak is adatott mód a könyvtár fölállítására, ismétlem azonban, rendeleti úton, mert a magyar ember a kérésre keveset ad, hanem ha reáparancsolnak — eszelekszik.

Tudjuk, hogy népünk anyagi romlását az uzsorakölcsönök is nagyban elősegítették. Állítsunk hitelszövetkezetet! Egy rendesen vezetett hitelszövetkezet nagy áldás a népre, mert szorult helyzetében nem kénytelen a tag uzsorakölcsönt fölvenni. Azonkívül takarékosagra is serkenti őket.

Ott vannak a fogyasztási szövetkezetek. Rendes és tisztakézzel kezelt fogyasztási szövetkezet is segítségére van a nép anyagi helyzetének javítására.

Ajánlom, ezenkívül, hogy a katolikus tanító szorgalmazza a tej-, tojás- és baromfiértékesítő szövetkezetek fölállítását. Ezekből a mai időkben igen szép haszon háramlik a népre.

Beszéljek-e a katolikus gazdakörök hasznos voltáról, melyek nemcsak a kath. önértetet fejlesztik, hanem megtanítják a gazdálkodásban hátramaradt földművesnépünket arra, hogy nem az a jó polgár, kinek nagy asztag buzája van, hanem az, ki nemesfajú lovakat és szép szarvasmarhákat tart.

Ha e népboldogító intézmények közül csak egyet is sikerül megalakítanunk, munkánkkal meglehetünk elégedve. Ne csüggedjünk! Ne csüggedjünk még akkor sem, ha fáradozásainkat mindjárt siker nem is koronázza.

Az is meglehet és megtörténhetik, hogy munkánkat és fáradozásunkat hálátlansággal fizetik az emberek, rágalmaznak s gyanúsítanak bennünket, mint velem is történt, ismét mondom: «Ne csüggedjünk!» A rágalmazások és gyanúsítások közepette tekintsünk föl a kereszten függő isteni Mesterünkre, ki míg e földön járt, szeretetének egész melegét az emberiségre árasztotta, jutalma: a Golgota lett. Ha itt e földön az elismerés elmarad is, ott a jobb hazában bizonyára megadja az Úr a legnagyobb jutalmat, az örökboldogságot.

Nyári hangok.

(Vége.)

Nagy érdeklődéssel hallgattuk e beszélgetést tele tüdővel szívtuk a szénaszagot. Mily nagy-szerű illat. A levágott rét ezer és ezer meghalt virágainak végső lehellete.

Pacsirta száll föl a búzából. Fészke fölött kereng reszketve, mintha sirna örömeiben. Imát zengedezik családi boldogságáért. Egyszerre fel-sípít, összekapja szárnyait, aztán leesik a búza közé . . . Gyönyörű kép! Ezt énekelte meg Szelestey a következő dalában:

«Búza közé száll a dalos pacsirta,
Hogyha magát a magasan kisírta.
Búza között, rengő kalász árnyába
Reátalál megsíratott párjára . . .»

O, mily szép a kakukfüves gyep itt, hevered-jünk le s csodálkozva szemléljük a jóságos Te-remtő kezének remek műveit.

Ameddig a szem ellát, mindenütt dús kalász-szal hullámzik a búzatenger. Hála Istennek! Az idén nem lesz panasz az életre.

Nagy tisztességszóval dícsér hozzánk az öreg kerülő (erdőőr). Szinte tudtuk, hogy egy kis füstölni való hiányában szűkölködik. Adtunk neki s kissé félreállván, angol flegmával füstölgetett velünk.

Előttünk egy tisztáson búbosbanka sétálgat nagykevélyen. Erre nézve szólal meg az öreg.

— Mát, mikor ő elégyün, kapálják a kukoricát. Tetszik-e hallani, hogy szó? . . . Bu-tu-tu-tu-tú, jó tót, jó tót. A kakuk meg közbe vág: kakuk-kakuk, kutya tót, kutya tót. Haragszik is erre a tót. Hej! aszongya, ha azt a szép búbosbankát megfoghatnám: megaranyoznám a száját, annak a eudar kakuknak meg kitekemém a nyakát.

— Hát öreg, maga a madárnyelvet is érti?

— Mát hogyne érteném, kérem alássan, hiszen gyerekségem óta az erdőt bújjom, sokat hallom, hát meg is tanultam. A vadgalamb aszongya, hogy: zú-zok, zú-zok. Mer', amikor ő elégyün Mátyás körül, bij', akkor még nagyon zúzos az erdő. Fázik szegény az odujába', azt panaszolja. A gelle meg még ma se tud fészket rakni, mer' mikor a szőke rigó tanította: így rakd, úgy rakd, hát mindig csak azt hajtogatta, hogy: tú-dom, tú-dom. Ha tudod, hát csináld magad és ott hagyta a szőke rigó. Olyan is a gellének a fészke, mint az ágrólszakadt, a szé' is le fujja belőle a tojásait.

Tanyánk fölött eprésző, gombázó asszonyok bukkannak ki az erdőből. Vigan vannak, meg is mutatják, mit szedtek.

— Lehet má' elég. — Szólal meg az öreg. — Megázott az erdő. Lábaserdőt szereti a gomba.

— Hát az eper meg a szamóca?

— Az a vágásba van . . .

— Hm! — folytatja az öreg. — Aszongyák: minden gomba jau gomba, pedig nem jau bij' a' mind. Jau a cepe, csirke, úri, kékhátú, meg a kenyérgomba. Ez a legjobb, mer' kenyérbő' terem-tette az Úristen.

Hogy-hogy?

— Hát csak úgy, hogy főgyi ember sose' tud-hassa az Isten szándékát, Péter, Péter vot, mé'se' tudta . . . Egyszer ahogy kódútak, egy háznál ép kenyéret süttek, hát lepént adtak nekik. Ahogy mennek, Péter ette a lepént (mer' nála vot a tarisznya). De az Úristen mind' akkor szólította, mikor má' nyelte vóna. Sose nyelhet-te, hát elhányta a földre a lependarabokat'. Le-ülnek oszt egy helyre. Aszongya az Úristen: No, nézzük meg, mit kaptunk? Ahogy a pénzt olvas-ták, az Úristen három fele rakta. Aszongya Péter:

Uram Teremtőm, minék rakod három fele? Aszongya az Ursten: Annak is ké (kell), aki a lepent megette, Iszen én ettem meg, sző Péter, Tudom, Péter, de hát amit elhántál? No, hogy karba ne vesszen, abbó teremtsünk hát gombát. Azé lett jobb a kenyergomba. (Türk Frigyes «Főúró-ja után.)

Megköszöntük az öregnek tanulságos mesejét és kaszalódni kezdtünk, mert bizony, már jól ránk esteledett.

Az országuton kocsi zörögnek, valamennyi tömve munkásnéppel, kik dalolva sietnek «életet keresni» az alföldre.

Körülföttünk minden csendes, csak a tücsök hallatja mela danáját. A távolból lágy estharangszó szállt felénk, hirdetve, hogy egy napnak megint vege van s mi kalapleveve, nema áhitattal mondjuk az «Úrangyalát». Üdvözlégy! ... Üdvözlégy Mária! Hazánk Nagyasszonya, ki:

«Sok évszázad viharában
Megsegítéd a magyart,
S belviszályban — szétkúszáltan
Az orkán ki nem esavart.»

Nemti.

Nagy József.

HIVATALOS KÖZLÉSEK.

Tanítói orsz. kath. segélyalap felhívása. *Kivonat a beszeresbányai egyházmegye V. körleveléből.* Felhívás. Az «Országos Kath. Tanítói Segélyalap» mindazon t. Tagjait, akik az alapszabályok 8. és 15. §§-ai értelmében jogosítva vannak ösztöndíjak, vagy segélypénzek adományozása iránt folyamodni, van szerencsém ezennel felkérni, hogy kellően felszerelt folyamodványaikat az alapszabályok 18. §-a szerint az alapgyűjtő-bizottság, vagy a kerületi tanfelügyelői hivatal útján t. évi július 15-ig az illető fő-tiszteendő egyházmegyei hatósághoz beterjeszteni sziveskedjenek. Tájékozáslal tisztelettel megjegyzem, hogy a középponti bizottság határozata értelmében a folyamodványt, a benne foglalt adatok és indokok hitelesítése végett alá kell iratni az illetékes plebániái hivatal által. Ezen hitelesítés sem községi, sem működési bizonyítvánnyal nem helyettesíthető. A mi a melléklendő iskolai bizonyítványokat illeti, tekintettel arra, hogy a középponti bizottság ülése csak augusztus utolsó napjaiban tartható és így a folyamodványok elintézése az iskolai beiratások idejéig alig eszközölhető, legegyszerűbb hiteles másolatokban lecsatolni. Kérem egyúttal a t. Tagokat, hogy az új tagsági könyvecskéket, a melyek a folyamodványhoz csatolandók, megszerezzék sziveskedjenek. Tudatom továbbá, hogy segélyben csak azon t. Tagok részesülhetnek, a kik legalább három év óta nem élvezték az alap jótéteményét. A folyamodványban azért is világosan megemlíteni kérem, mikor és minő segélyben részesült a folyamodó: esetleg gyermekei élveznek-e és minő ösztöndíjat. Végül a t. Tagok érdekében kiemelendőnek tartom, hogy azok a folyamodványok, a melyekhez tagsági könyvecske nincs mellékelve: továbbá amelyek nem az egyházi hatóságok útján, vagy a kitűzött határidőn túl érkeznek be, nem fognak figyelembe vétetni. — Esztergom, 1906. évi május hó 15-én. Dr. Walter Gyula, az Orsz. Kath. Tanítói Segélyalap középp. bizottságának elnöke. A fenti felhívást azzal teszem közzé, hogy az iskola-igazgató lelkész urak tanítóikat arra figyelmeztessék s az e felhívás értelmében segélyért vagy ösztöndíjért folyamodóknak ebbeli kérvényeit az egyházmegyei főtanfelügyelőség útján kellő időben terjesszék be hozzám. Garamszentkereszt, 1906. május 20.

EGYESÜLETI ÉLET.

Tanítók kérvénye a képviselőházhoz. Az erdélyi róm. kath. tanítóegyesületek szövetsége, áthatva azon tudattól, hogy nemzeti népoktatásunk virágzó állapota nagyrészt a tanítók helyzetének anyagilag biztosított voltától függ: élénk figyelemmel kísérte azon java-latot, melyet Berzeviczy Albert volt vallás- és közoktatásügyi miniszter úr 1904. évben egy anketé elé terjesztett. Szövetségünk haladást lát ugyan a multhoz képest a községi és felekezeti tanítók javadalmazásáról való gondoskodásban, mely szerint ezeknek is fizetése legalább 800 koronában állapítatik meg, mely bizonyos feltételek mellett 1000 koronáig lesz kiegészíthető: mindazonáltal iskola-fentartóinknak általában súlyos anyagi helyzete mellett alig remélhető, hogy ezek többsége az 1000 koronás fizetést létesíthetné. A törvényjavaslatnak azon intézkedése, hogy a nem állami tanítók fizetésének minimuma kisebb, mint az állami tanítók ellátásában a megfelelő minimum. sereimes és káros különbségtételt állapít meg az állami és felekezeti tanítók között. Felekezeti tanítóink túlnyomó többsége kitartó huzgósággal szolgálja nemzeti népoktatásunk ügyét. Az államnak amúgy is jogában áll, hogy a nemzeti állam eszméjének ellenségeit, hol netalán ilyenek a felekezeti tanítóság körében akadnának, a leg-súlyosabb módon büntesse. Ennélfogva nem volna méltányos a dolog ily ellenzésre és sok elégedetlenségre okot szolgáltató különbséget tenni állami és felekezeti tanítók között. Szövetségünk is, mint az erdélyi róm. kath. tanítóságnak szervezete ezen a tanítóság egyetemét oly mélyen érintő kérdésben aggodalommal néz a jövő elé. Ezen aggodalmában csupán az nyugtatja meg, hogy a magas kormány és a nemzeti eszmék zászlója alatt álló országgyűlés nem fogja engedni, hogy a nemzeti ügy legbiztosabb hárcosai és munkásai tovább is az eddigi súlyos anyagi gondokkal küzdjenek s hogy mindazoknak jutalmat egyformán szabja ki, akik a nemzet egyik legfontosabb ügyét egyformán szolgálják. Ezen kérésünket a népoktatás esetleges reformja alkalmával a t. Képviselőház nagybecsű jóindulatába ajánlván, hazafias tisztelettel maradunk a t. Képviselőháznak stb.

Az egyesület egyidejűleg átiratot intézett az Országos Kath. Tanügyi Tanácshoz is, hogy e kérvényben kifejezett óhaját a kath. tanítóknak, hasonló folyamodás benyújtásával támogassa. Tájékozáslal kijelentjük, hogy a Magyarországi Kath. Tanítók Országos Bizottsága a kellő időben a nmélt. püspöki karhoz benyújtotta a kath. tanítók fizetésének rendezése tárgyában az országgyűléshez intézett memorandumát, amit a püspöki konferencia legmelegebb támogatással juttatott rendeltetési helyére. A 12 ezer kath. tanító kérésének sorsa ennélfogva a kormány és az országgyűlés kezébe van letelve.

Szerkesztő.

Meghívó. Az erdélyi róm. kath. tanítóegyesületek szövetsége évi közgyűlését július hó 17-én Csíksomlyón a tanítóképző gyakorló iskolájában fogja megtartani. A tárgysorozat főbb pontjai: A választmány jelentése a Szövetség ügyeiről. Miféle eszközökkel küzdhet a tanító az alkoholizmus ellen? Előadja Szabó István, esikszentgyörgyi tanító. A népiskola reáltárgyai és az azokra vonatkozó kézikönyvek kérdése. Előadja Buzás János, esiktapoleai tanító. Küzdelem a falusi ifjúság erkölcsi romlása ellen. Előadja Balló István, csíksomlyai főgimn. tanár. A szociálizmus és kereszténység. Előadja Földes Zoltán, kerélszentpáli tanító. Gyulafehérvárt, 1906. július 1. Imáts F. Jákó, rudinai apát, kanonok, a Szövetség elnöke. Szász Károly, szövetségi jegyző.

Tanítógyűlés. Az egri főegyházmegye róm. kath. Tanító-Egyesület «Felsőhevesi kör» rendes évi közgyűlését június hó 21-én Pétervásáran tartotta meg. Szepessy Lajos elnöklése mellett. A tagok reggeli 8 órakor a Szentlélek segélyül hívásával szentmisét hallgattak. A tanügyre vonatkozó felsőbb rendeletek ismertetése után gyakorlati tanítást tartottak Frdrich Dezső és Reményik Gyula tanító urak.

VEGYESEK.

Dr. Veredy Károly. A magyar népoktatásnak egyik elismert munkás tagját kísérte a tanítószegély nagy részvétel f. hó 6-án Budapesten a feltámadásig örök nyugalomra. Dr. Veredy Károly a III. osztályú vaskoronarend lovagja, kir. tanácsos, székesfővárosi tanfelügyelő, azok közül a pedagógusok közül való volt, ki a tanfelügyelői pályára a tanítás teréről lépett. Nem az iroda nevelte őt tanfelügyelővé, mint mást, hanem a nevelés és tanítás nemes munkája juttatta a tanfelügyelő fontos állásába. De nemcsak az iskolában szerzett gyakorlat, hanem a pedagógiai irodalomban való otthonosság és magának az irodalomnak művelése oly képzettséget biztosítottak Veredynek, amivel a tanfelügyelői kar kevés tagja rendelkezik. Meglátott ez működésének minden mozzanatát. Pedagógiai enciklopédiája egyedül a magyar irodalomban. A szakfolyóiratokban megjelent tanulmányai az elmélet és gyakorlat tiszta, átgondolt termékei. Humanista volt, de a keresztény humanizmus nem minden elvtételeit vallotta. Ezért bizonyos hiányosság volt érezhető beszédeiben, irataiban és könyveiben. Bizvást mondhatjuk most holtja után, hogy ha a keresztény nevelés alapjait irányítják teljesen tudományos munkásságát, ideális lelke még több tartósbecsű termékkel gazdagíthatta volna amúgy is szegényes pedagógiai irodalmunkat. A székesfővárosi tanítók egy érdekeikért mindenkor melegen érző tanfelügyelőt veszítettek Veredy Károly dr.-ban. Öszinte részvétünk könnyítse özvegyének bánatát.

Internátus Győrött. Egyházi és világi férfiak áldozatkészségével szeptemberben Győrött katolikus fiú-internátus nyílik meg. *Széchenyi* Miklós gróf püspök maga vezeti a berendezés munkálatait, hogy az internátus a mai fokozott igényeket kielégítse. Az internátus igazgatójává *Mladomitzky* Ignác kanonokot, vezetőjévé pedig *Rapóts* Rudolf dr. teológiai tanárt nevezte ki a megyés püspök. Az internátus a középiskolai tanulóifjúságnak hónapi ötven korona díjért teljes ellátást nyújt. Tájékoztató szívesen küld az intézet vezetője.

A porosz iskolatörvény. Hosszas tárgyalások után végre a porosz uralkháza is elfogadta bizonyos módosítással az új iskolatörvényt. Alapkérdése volt az egész vitának, hogy az iskola megtartja-e vallásos jellegét vagy nem. A hosszú tanácskozásoknak, változtatásoknak eredményeképpen a vallásos jellegű iskoláknak régi jogaikban való megmaradása tekinthető. Hiába volt az ellentábor minden igyekezete. Tulajdonképeni céljukat: a vallástani nélkül való iskolákat a legtávolabbról sem tudták megközelíteni. Csak annyi engedményt kaptak, hogy a viszonyokhoz képest *lehet egyes vallású iskolákat is felállítani*, ahol a vallástani nem az iskolai órák keretén belül történik. Ez sem engedmény, mert a porosz alkotmánytörvény 24. pontjában úgyszólván bennfoglaltatik. Eddig is a vallásos jellegű iskola volt a szabály, a másik csak kivétel. Az új törvényt, ha csak a tett változások, különösen az iskolafenntartás kérdésében, nem fogják arra indítani a kormányt, hogy újból a törvényhozás elé terjessze, 1907. április elsején lép életbe.

«Vezető szerep». A «Népközponti Tanügy» lapjárunk ily cím alatt megszívlelésre méltó elvet pendít meg vezető cikkében. Azt hangoztatja, hogy a magyar tanítók közvéleményének irányításában a kath. tanítók sok ezrei volnának hivatottak a vezető szerepre s ma, mert az általános gyűléseken szervezeten részt nem vesznek. Az országos érvényű mozgalmakban, sőt az irodalomban is a kath. tanítókat teljesen leszorítják a vezetés és irányítás teréről. A «Tanítók Törvénye» s a «Tanítók Országos Szövetsége» foglalkoztatják a tanító világot, amelyek szellemen keresztény ellenes s ha az augusztusi általános gyűlésen mai formájokban mint a hazai tanítószegély összeállításának őhajai érvényre jutnak, teljesen veszélyeztetik a magyar nemzeti társadalom keresztény jellegét; azért azt javasolja, hogy a magyar kath. tanítók szervezkedve, lehetőleg nagy számban jelenjenek meg a tanítók országos szövetségének nagygyűlésén.

Barkóczy báró a keresztény szellemű nemzeti kulturáért. A középiskolai tanárok f. hó első napjain

tartották évi közgyűlésüket E közgyűlésen a tanügyi kormányt *báró Barkóczy* Sándor miniszteri tanácsos képviselte. A kormány képviselője igen mélyen jár, hatalmas beszédben mutat arra az útra, melyre rá kell, hogy lépjen habozás nélkül a magyar középiskolai nevelés, hogy ha igazi nemzeti kultúrát óhajunk teremteni és ha a középiskola igazi jellemeket kíván nevelni. A keresztény szellemű nevelés hangsúlyozása nagy riadalmat keltett a nemzetközies táborban, akik ez időszertint vezetői és irányítói nem annyira rátermettségük és tudásuk, mint inkább különös vállalkozási szellemük-nél fogva a középiskolai oktatásnak. Még Apponyi Albert kultuszminiszternek is kellemetlenkedtek a megkorlátozott elmes rendezői. Interpelláltatták a minisztert *Barkóczy* beszéde miatt. Apponyi általános meggyűzés között fej-tette ki álláspontját ez ügyre vonatkozólag s csak nem mint egy tábor állott körülötte a magyar képviselőház, midőn kimondta az igazságot, hogy Európa műveltsége a kereszténységen épült föl. A szívükben kozmopolita, de a külsőségekben különben magukat magyaroknak hirdető «nagy alakjai» az oktatásnak ezek után nyugodtan tér-hetnek pihenőre. Vajha elveszítenek kedvüket és önkény-t adnók át a vezető szerepet azoknak az igazán tudós és nagynevű magyar tanároknak, akik az újraébredés mai korszakát várták, azért dolgoztak, türetek mellőzést, sőt üldöztetést is. Szívünk igaz tiszteletével üdvözljük *Barkóczy* bárót önértéses és bátor fellépéséért és kívánjuk, hogy legyen felszólalásának érezhető hatása a középisko-lai nevelésünkben.

Szerkesztői üzenetek.

R. E. Igen, köteles: ez másképpen el sem képzelhető. **F. J.** Az osztálytanító nem kötelezhető arra, hogy a kántort hosszabb időn át minden díj nélkül helyettesítse. «A kántoriakban segédkezni köteles» kitétel csak a kisebb kántori teendőkre vonatkozik. És természetesen esetszerű. Ez az állás természetéből következik. A kántorsegéd az már igenis köteles a kántort minden díj nélkül helyettesíteni. Levél ment. — **M. F.** Levélben feleltünk. — **Népnevelés.** A csereviszony iránt intézkedtünk. — **R. M.** Forduljon a Miasszonyunkról nevezett apácázárda főnök-nőjéhez Kaloosára, vagy a Paulai szent Vincéről nevezett zárda főnök-nőjéhez Bpest, IX., Gyep-u. — **B. A.** A «Kath. Pedagógia»-t Gyürki Údön szerkeszti. Budapest, IV., Molnár-u. 13. — **Sz. F.** Örömmel olvastuk sorait és a tudósítást készséggel tesszük közzé. Igaza van, a felvidéki kath. tanítók kivétel nélkül buzgó munkásai a magyar nemzeti kulturának és a nem magyarajkú tanulókat nagy buzgalommal oktatják a magyar nyelvre. — **F. M.** Beérkezett. Köszönjük a tudósítást. — **F. H.** Egyik legközelebbi szám hozza, ha felhívásának tárgyát mint indítványt terjesztené a kongresszus elé. — **Gy. P.** Köszönet a tudósításért. — **K. B.** Az iskolaszék határozata szükséges ahhoz, hogy az iskola vagyona hogyan és miképpen értékesíttessék. A tanító csak a hasznot élvezi. Az említett esetben a bíró eljárása a fatörzs felhasználásánál önmagát nézve nem okozhat jogsérelmet. **Sch. O.** és **B. R.** Intézkedtünk. A *Szent-István-Társulat könyvkereskedésében Budapest IV., Kecskeméti-u. 2. szám.* bármely kiadónál megjelent könyv megrendelhető. A német nyelvű kántorkönyvre vonatkozólag írja meg részletesen igényeit és a könyvkereskedés azonnal intézkedik majd egy megfelelő könyv elküldése iránt. — **B. F.** Felvetett eszméi mind igen egészségesek és kívánatos volna, hogy azok minél előbb megvalósuljanak. Eszméit illetékes helyen előterjesztjük.

Felelős szerkesztő: **Ember Károly.**

PÁLYÁZATOK.

Esztergomi érseki megye.

Bozóki (Hont m.) plébániához tartozó *csakói* magyartanító tannyelvű róm. kath. tanítói állomásra pályázat hirdették. Fizetése 800 korona, ebből 456 kor. állam-

segély, a többi hitközségtől pénzben, terményben és földben. Két szoba, konyha, kamra, istálló, kert. Okleveles tanítónők is pályázhatnak. Az állomás szept. 1-én elfoglalandó. Iskolaszékre írott kérvények *augusztus 1-ig* alulírottához küldendők. Bozók (Hont m.) *Novotny János*, plébános. 180 1—1

Besztercebányai egyházmegye.

A felsőmicsinyei (Zólyom m.) róm. kath. kántortanítói állomásra pályázat nyílik. Jövedelme: 811 kor. (ebből 64) kor. készpénz, a többi átlagos termény). Kellően felszerelt bélyeges kérvények f. é. *aug. 20-ig* alulírottához iskolaszéki elnökhöz küldendők. *Zachar János* pléb. isk. z. elnök. 165 2—2

Győri püspöki megye.

Szárzföldi (Sopron m.) róm. kath. iskolához jövő tanévre egyik osztálytanítói állásra *július 31-ig* pályázat hirdetik. Jövedelme 400 kor. a község pénztárából havi előleges részletekben és 400 korona államsegély. Egy szoba a szükséges bútortalattal. A törvényben előírt egynegyed hold kertjárandóság fejében tőre elegendő fűtőanyag. Kötelességek: reá bízott osztályt tanítani, templomban rájuk felügyelni, mindennap egyik misét tanítólársával felváltva, díj nélkül elvégezni, a vasárnapi ismétlődő iskolákat minden vasárnap felváltva egy órán át díj nélkül oktatni. Kérvények *Baross Sándor* plébános úrhoz küldendők. Az állás szeptember 1-én elfoglalandó. Szárzföld, 1906. július hó 4-én. *Molnár István* kántortanító. 178 1—2

Az undi (Sopron m.) róm. kath. népiskolánál újonnan szervezett magyar-horvát osztálytanítói állásra pályázat hirdetik. Javadalma 800 kor., 200 kor. a hitközségtől, 600 kor. államsegély, egy öf. és lakás. Az állás csak szept. 1-én foglaltató el. Pályázhatnak okl. tanítók és tanítónők. Határidő *július 22. Baglérich Nándor*, iskolaszéki elnök. 183 1—1

A kisbéri (Komárom m.) róm. kath. iskolánál osztálytanítói állás töltendő be. Évi fizetése 700 kor., azaz hétszáz korona és bútorozott szoba. Kötelessége az iskolaszéki által reabizott osztályt tanítani, az ismétlődő tanításban és szükség esetén a kántorságban segíteni. Az állás szeptember 1-én elfoglalandó. Pályázati határidő *augusztus 1.* Kérvények nagys. és főt. *Illényi József* elnök úrhoz küldendők. 184 1—1

Kalocsai érseki megye.

Baebokodon egy újonnan rendszeresített tanítói állásra pályázat hirdetik. Javadalma, a lakást is beleértve, évi 1000 korona, havi előleges részletekben, melyért az iskolaszék által kijelölt osztályban és az ismétlődő iskolában tanítani köteles. Pályázhatnak csak okleveles férfitanítók. Az állás szeptember 1-én foglalandó el, amikor folyósítatik a fizetés is. A kellően felszerelt kérvények a baebokodi róm. kath. iskolaszékre címezve *augusztus 15-ig* ut. *Kuts János* esperes-plébános úrhoz Baebokodra küldendők. 176 1—2

A katymári róm. kath. népiskolánál egy magyar-német tan nyelvű tanítói állásra, mely ezidőszertint újból csak ideiglenesen fog betölteni, pályázat hirdetik. Ez állomás javadalma 800 korona fizetés és 160 korona lakbér. A megválasztott köteles lesz az iskolaszék által kijelölendő osztályban a mindennapi és ismétlődő tankötelességet tanítani. Lehetőleg zenében jártas férfi- és nőtanítók pályázhatnak, akik kérvényüket a katymári róm. kath. iskolaszékre címezve f. évi *július 25-ig* ut. *Klanszky Ferenc* apát esperes-plébánoshoz Jánoshalmára (Bács m.) küldjék. Ha nőtanító választatik, köteles lesz az iskolaszéki feladatokat a női kézimunkában kioktatni. Az ideiglenesen megválasztott tanító fizetését állomása elfoglalása napjától húzza, ami iránt értesítést veendő. 182 1—2

Nyitrai püspöki megye.

A kiscsernai róm. kath. osztálytanítói állomásra a tanítói állás betöltendő. Javadalma: államsegély 700 kor., hitközségtől 100 kor., 3 öf. kemény tűzifa, új lakás kis kerttel. Pályázhatnak nők is. A szabályszerűen felszerelt

kérvények 1906. július 27-ig *Baross Károly* esp.-plébános, iskolaszéki elnök címére Rajecre (Trencsen m.) küldendők. A megválasztott állását szept. 1-én tartozik elfoglalni. *Baltay Géza*, isk. jegyző. 173 1—1

Rozsnyói püspöki megye.

A divenyoroszi (Nógrád m.) róm. kath. kántortanítói állomásra pályázat hirdetik. Jövedelme: két szobából álló lakás és évi 1000 = ezer korona. Megfelelő szorgalom mellett átlag 200 kor. mellék. Kellően felszerelt, folyamodványok az iskolaszéki elnökség címére *aug. 20-ig* bezárólag elfogadtatnak. A választás napjára aug. 21-en d. u. 5 órakor személyes megjelenés kívánatik. Az állás október 1-én elfoglalandó. Véglegesítés egy évi sikeres működés után. U. a.: *Krivány-Gyetta, Dulla Nándor*, plébános. 171 1—1

Székesfehérvári egyházmegye.

Nagytetény róm. kath. kántortanítói állásra pályázat hirdetik. Jövedelme: 1. Párhár címén 684 korona, 2. 20 hold szántóföld, 3. Földkamlat 102 kor. 4. Misesalapítvány 70 kor. 5. Stolaris illetékek 300 kor. Lakás, mely áll: három szoba, konyha, kamra és pincéből. Az adókat a kántortanító maga fizeti. Kötelessége a megválasztottnak a kántori teendőikön kívül az iskolaszék által kijelölt osztályt vezetni s az ismétlődő iskolában tanítani. A kántori teendők német és magyar nyelven végeztetnek, azért a német nyelv tudása megkívánatik. Az állás aug. 12-én elfoglalandó. Énekpróba és választás *aug. 7-én*. Kérvények főt. *Tétray József* esperes-plébános isk. z. elnök címére küldendők. 170 1—2

Szepesi püspöki megye.

Szentgyörgyre (Szepes m.) okl. kántortanító keresztek. Fizetése 876 kor. és lakás. Pályázhatnak okl. tanítók is. Orgonálásban és tót nyelvben jártasak előnyben részesülnek. Határidő *július 19.* Róm. kath. plébániahivatal, Hollódomnic. 154 2—2

A szepeslechnői róm. kath. kántortanítói állomásra *július 30-ára* pályázat hirdetik. Jövedelme nyolcszáz korona. Orgonálásban jártas tanítónők is pályázhatnak. Kérvények *Krávez Péter* ker. tanfelügyelőhöz intézendők Szepeshanusfalvára. 179 1—2

Szombathelyi egyházmegye.

Szentpéterfa (Vas m., p. Monyorókerék) osztálytanítói állásra *július 28-ig* pályázat hirdetik. Jövedelme: 800 korona, bútorozott szoba fűtéssel. Kötelessége kisebbeket tanítani, kántoriakban díjtalanul segédkezni. Tan nyelv magyar, horvát. Az állás szeptember elsején foglalandó el. Kérvények *iskolaszéki elnökség* címére küldendők. 177 1—2

A szentbenedeki (Vas m. p. Tótkeresztúr) róm. kath. kántortanítói állásra *aug. 7. d. e. 9 óra* határidővel pályázat hirdetik. Jövedelme különböző címeken 976 kor. 34 fill. Nyelv: magyar-veendő. Az állás szept. 1-én, amely naptól fizetése folyósítatik, foglalandó el. Egyéb felvilágosítással szolgál 1906 júl. 10. *Muzaly Sándor*, plébános. 185 1—2

Veszprémi egyházmegye.

Halimba (Veszprém m.) róm. kath. kántortanítói állomásra *augusztus hó 1-re* pályázat hirdetik. Tankötelességek után 160 kor. Ismétlődők oktatásáért 40 kor. Bérletben levő földbirtok után 136 kor. 60 fillér. Párpénz 214 kor. Párgabna: 17 mérő buza 112 kor., 53 mérő rozs 286 kor. 20 fillér, 4 öf. hasábfá az udvarra szállítva 56 kor., összesen: 1004 kor. 80 fillér. Lakás: két szoba, zárt konyha, kamra, istálló, sertésöl, 40 öf. kert. Képesítési okmány bemutatása mellett személyes megjelenés kívánatik. *Szekér László* elnök-plébános. 181 1—1

Váci egyházmegye.

A kocseri (Pest m.) róm. kath. iskolaszék a községtől 3 1/2 kilométerre fekvő egyik tanyai iskolai tanítói állásra pályázatot hirdet. Javadalma: 800 kor. fizetés, két szoba, konyha, két kamra, istálló és öf. téli fűtőanyag, miért az iskolatermet fűtési és söpreti, 500 öf.

kert használata. Kötelessége a püspöki tanterv szerint a mindennapi I—VI. osztályt és ismétlősöket nevelni, tanítani. Az állás szeptember 1-én elfoglalandó. Okleveles pályázók kérvényeiket *július 23-ig Takáts Mihály* esp-
plébánoshoz Kocsérra küldjék. 174 1—1

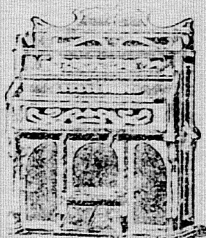
Értesítés. A szent Keresztről címzett irgalmas nővérek Zsámbékon Pest megyében internátussal kapcsolatban, nyilv. joggal felruházott 6 oszt. elemi és 4 oszt. polgári iskolát tartanak fenn. Teljes ellátásért havi 30 kor. kell fizetni. Bővebb felvilágosítással szolgál a *zárda-főnöknő*. 172 1—4

Magyarul, tótul önállóan működő rom. kath. okleveles kantortanító szünetidőre elfogad bármily kántori állást. Cim: Bars-Taszár «527». 175 1—1

Lelkigyakorlatok. Pozsonyban a Jézus-társaságiak kollegiumában ezidén is tartatnak lelkigyakorlatok tanítók számára. Julius 23-án, hétfőn este 6 órakor kezdődnek és pénteken reggel végződnek. Aki résztvenni akarnak, jelentkezzenek mielőbb alulírott nál. Pozsony, Baththyány-ter 1. sz. *Milz József S. J.* rektor. 134 4—4

Bold. Csima István. főkantor, országszerte ismeretes, kitűnő összeállítású, 250 válogatott, szabalyos orgonakiseretű gyász-miséneket tartalmazó énekkönyve mélyen leszállított áron (4 frt helyett 2.50 frt-ért) kapható az elhunyt özvegyénél Kiskunfélegyházán.

117 7—9

Üzletek:
Sz.-Pétervár, Moszkva, Riga,
London

**Világhírű lipesei
Zimmermann-
orgona-harmoniumot**

szállít az eredeti áron
a gyár egyedüli magyarországi képviselője:

HÖRL NÁNDOR,

Pozsony, Ventur-utca 24. sz.

Méltányos, olesó szabott árak!

Tanító uraknak részletfizetésekre is.

Zimmermann-orgonákról árjegyzeket ingyen küldök!

* * *

Különlegesség

templomok, iskolák és zenekarok használatára:

Igen tömören készített légnyomatu harmoniumok igen erős, átható hanggal.

Errel külön árjegyzék. —

Fr. KISS KÁROLY főgimn. tanár 34925. sz. szabadalmát képez

„KAROLIUM“

vér- s paizstetű, fakucac, poloska és a mézgasodást előidéző élősdieket irtó szer, mely ezen élősdieket biztosan elpusztítja és a fakat immunissá teszi.

1 kis üveg ára (200 gramm) ... K 1.—

1 nagy üveg ára (500 gramm) ... K 2.—

50 üveg egyszerre történő megrendelésénél 20% engedmény

Kizárólagos vezérképviselet a bel- és külföld részére a

Magyar Mezőgazdák Szövetkezeténél

Budapest, V., Alkotmány-utca 31. sz.

Dr. Hets Ödön ügyész úr, aki a szert 2 év óta használja 70 holdas soroksári gyümölcsösében, a következő bizonyítványt adta:

Tekintetes Fr. Kiss Károly tanár úrnak Budapest.

Az Ön utasításán folytán készített vértetű-komérkelt gyümölcsfáimmál még a múlt év nyarán teljes sikerrel alkalmazván, készséggel jelentem ki, hogy ezen szer a körte- és almafákon mutatkozó vértetű kiürlésére az egyedüli hatásos szer. A múlt évben bekent fák az idén mind remekén hajlottak és termőképességüket vissza nyerték.

Kiváló tisztelettel!

Hets Ödön s. k.

Orgonaépítési műintézet.

RIEGER OTTÓ

vilamos gépekkel berendezett cs. és kir. udv. orgonagyára

Budapest, VII., Garay-utca 48.

cs. és kir. udvari szállító, a Szentsír lovagja,
a Ferenc József-rend lovagja.

A párisi s becsi világiállításon kitüntetve.

484—53)

Legelőcsőbb árban és kedvező fizetési feltételek mellett kiváló tiszta legnyomású csőrendszert (pneumatikai) tartos, nemes hangú orgonákat szállít. 30 év óta 980 orgonát szállított. Mindennemű orgonajavításokat és hangolásokat a legmersekeltebb árban és lelkiismeretes pontossággal teljesít. — Orgona jókarban tartását mersekelte árban elvállalja. Tervezetek és rajzok kivanatra díjmentesen.

A Szent-István-Társulat kiadványai.

==== Német olvasókönyvek: ====

ABC und LESEBUCH

für die katholischen Volksschulen, nach Ignatz Bárány bearbeitet von

==== Johann Fuchs. ====

XXIX. kiadás. Köte 20 fillér.

NÉMET OLVASÓKÖNYV

Deutsches Lesebuch für die zweite Klasse der katholischen Volksschulen.

Irtá: MÖCSY-SCHULTZ.

Köte 48 fillér. Köte 48 fillér.

ERSTES LESEBUCH

für die katholischen Volksschulen, nach Ignatz Bárány bearbeitet von

==== Johann Fuchs. ====

XVI. kiadás. Köte 20 fillér.

NÉMET OLVASÓKÖNYV

Deutsches Lesebuch für die dritte Klasse der katholischen Volksschulen.

Irtá: MÖCSY-SCHULTZ.

Köte 60 fillér. Köte 60 fillér.

ZWEITES LESEBUCH

für die zweite Klasse der kath. Volksschulen. Bearbeitet nach Ignatz Bárány, verbessert von Edmund Dölle von

==== Johann Fuchs. ====

XVIII. kiadás. Köte 36 fillér.

NÉMET OLVASÓKÖNYV

Deutsches Lesebuch für die vierte Klasse der katholischen Volksschulen.

Irtá: MÖCSY-SCHULTZ.

Köte 1 korona. Köte 1 korona.

DRITTES LESEBUCH

für die dritte Klasse der kath. Volksschulen. Nach Ignatz Bárány bearbeitet von

==== E. Dölle und J. Krause. ====

XX. kiadás. Köte 48 fillér.

ERSTES LESE-, REAL- und SPRACHBUCH

(I. 1.) **Erstes Jahr** für den dritten und vierten Jahrgang der ungetheilten katholischen Volksschulen Ungarns.

Irtá: Mócsy A., Petrovác J. és Schultz I.

IV. kiadás. Köte 60 fillér.

VIERTES LESEBUCH

für die vierte Klasse der katholischen Volksschulen von

==== E. Dölle und J. Krause. ====

XIII. kiadás. Köte 80 fillér.

ERSTES LESE-, REAL- und SPRACHBUCH

(I. 2.) **Zweites Jahr** für den dritten und vierten Jahrgang der ungetheilten katholischen Volksschulen Ungarns.

Irtá: Mócsy A., Petrovác J. és Schultz I.

III. kiadás. Köte 60 fillér.

ABC und LESEBUCH

Irtá:

MÖCSY-SCHULTZ.

III. kiadás. Köte 40 fillér.

ZWEITES LESE-, REAL- und SPRACHBUCH

(II. 1.) **Erstes Jahr** für den fünften und sechsten Jahrgang der ungetheilten katholischen Volksschulen Ungarns. In deutscher Bearbeitung von E. Schultz.

Irtá: Mócsy A., Petrovác J. és Schultz I.

IV. kiadás. Köte 80 fillér.

ABC und LESEBUCH

Kleinere Ausgabe.

Irtá: MÖCSY-SCHULTZ.

III. kiadás. Köte 24 fillér.

ZWEITES LESE-, REAL- und SPRACHBUCH

(II. 2.) **Zweites Jahr** für den fünften und sechsten Jahrgang der ungetheilten katholischen Volksschulen Ungarns. In deutscher Bearbeitung von E. Schultz.

Irtá: Mócsy A., Petrovác J. és Schultz I.

III. kiadás. Köte 80 fillér.

LEHR und LESEBUCH für den III.—VI. Jahrgang der ungetheilten katholischen Volksschulen. Auf Grund des neuen Lehrplanes verfasst von Karl Ember. In deutscher Bearbeitung von Karl Székely.

Köte 1 korona 40 fillér.

Köte 1 korona 40 fillér.

Megrendelhetők Bpest, IV., Keckemeti-u. 2. a Szent-István-Társulat könyvkereskedésében.